

PROGRAM/PROGRAMM

**XIII WROCLAWSKIE SYMPOZJUM
BADAŃ PISMA
WROCLAW 18 - 20 CZERWCA 2008 r.**

**XIII SYMPOSIUM
ON HANDWRITING EXPERTISE
WROCLAW JUNE 18 – 20, 2008**

**XIII. SYMPOSIUM
ZUR HANDSCHRIFTUNTERSUCHUNG
WROCLAW, 18. – 20. JUNI 2008**

Miejsce obrad: Budynek Główny Uniwersytetu Wrocławskiego
pl. Uniwersytecki 1, Sala Muzyczna, parter

Genue: Main Building of The University of Wrocław
pl. Uniwersytecki 1, Music Hall, ground floor

Tagungsort: Das Hauptgebäude der Universität Wrocław
pl. Uniwersytecki 1, Musiksaal, Erdgeschoß

UNIwersytet Wrocławski
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Katedra Kryminalistyki
ul. Uniwersytecka 22/26
PL 50-145 Wrocław

tel.: +4871 375 24 02; 375 24 75;
fax: +4871 375 23 22

katkrym@prawo.uni.wroc.pl
www.prawo.uni.wroc.pl

© Copyright 2008 by Katedra Kryminalistyki
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

druk: beta-druk
www.betadruk.pl

DZIEŃ 1 – ŚRODA, 18 CZERWCA
DAY 1 – WEDNESDAY, JUNE 18
1. TAG – MITTWOCH, 18. JUNI

- 8.00 – 9.30 **Rejestracja uczestników**
The registration of participants
Anmeldung der Teilnehmer
- 9.30 – 10.00 **Otwarcie symposium przez Organizatora**
Opening of the symposium by the Organisers
Eröffnung des Symposiums durch

PROF. DR HAB., DR H.C. ZDZISŁAWA KEGLA

WYSTĄPIENIE, PRESENTATION, ANSPRACHEN:

JEGO MAGNIFICENCJI
REKTORA UNIwersYTETU WROCLAWSKIEGO
PROF. DR HAB. LESZKA PACHOLSKIEGO

DZIEKANA WYDZIAŁU PRAWA,
ADMINISTRACJI I EKONOMII
UNIwersYTETU WROCLAWSKIEGO
PROF. DR HAB. MARKA BOJARSKIEGO

10.00 – 13.00 – Część I * Part I * Teil I

PROWADZĄCY * CHAIRMAN * VORSITZENDER:

PROF. DR HAB. DR H.C. ANDRZEJ SZWARC

1. Prof. dr hab. Manfred Hecker

Traktowanie nieoryginału z punktu widzenia prawa

Treatment of a non-genuine document from the legal point of view

Die Behandlung von Nicht – Originalen aus rechtlicher Sicht

2. Dr Bryan Found

Źródła błędów w opiniach biegłych wykonujących ekspertyzy podpisów

Sources of expert error in disputed signature examinations

Fehlerquellen in den Sachverständigengutachten bei der Unterzeichnungsexpertise

3. Dr Csaba Fenyvesi, Dr Bence Meszaros

Przyszłość w kryminalistycznych badaniach identyfikacyjnych dokumentów

Features of criminalistic dokument identification

Die Zukunft der kriminalistischen Identifikationsuntersuchung von Dokumenten

4. Prof. dr Dario Cingolani

Grafologia i postać Schermanna w dziełach Zygmunta Freuda

Graphology and the character of Schermann in Sigmund Freud's works

Graphologie und die Persönlichkeit von Schermann in den Werken von Siegmund Freud

5. **Prof. dr hab. Józef Wójcikiewicz, Dr Violetta Kwiatkowska – Darul**
O subiektywiźmie w ekspertyzie biegłego uwag kilka
A few remarks on subjectivity in expert appraisal
Über Subjektivismus in einer Sachverständigenexpertise – einige Bemerkungen
6. **Prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski**
Materiał porównawczy – ciągle niedoceniany problem
Comparative material – a still neglected problem
Das Vergleichsmaterial – ein immer unterschätztes Problem
7. **Prof. dr hab. Ewa Gruza**
Podpis sfalszowany, autentyczny, czy może in blanco?
Signature - forged, genuine – or perhaps in blanco?
Eine gefälschte, authentische oder vielleicht eine in blanco Unterschrift?
8. **Prof. dr Henryk Malewski, Mgr Anela Zalkauskiene**
Ustalenie faktu spisania dokumentu w stanie nietrzeźwym i jego prawne implikacje
Determining the fact of drawing a document under the influence of alcohol and its legal consequences
Die Feststellung der Dokumentausfertigung im Trunkenheitszustand und deren rechtliche Implikationen
9. **Prof. dr Waleryj Podpałyj**
Badanie przestępstw gospodarczych popełnionych z wykorzystaniem fałszywych dokumentów
Investigation of economic offenses committed with the use of forged documents
Die Untersuchung von Wirtschaftsverbrechen, bei deren Begehung gefälschte Dokumente genutzt worden sind

10. Dr Elżbieta Żywucka – Kozłowska, Dr Krystyna Bronowska
Anonim, czy nie?

An anonymous letter, or is it?

Anonym oder nicht?

Dyskusja * Discussion *** Diskussion**

13.00 – 14.00 – Przerwa * Break *** Pause**

14.00 – 17.30 – Część II *** Part 2 *** Teil II

PROWADZĄCY * CHAIRMAN * VORSITZENDER:

PROF. DR HAB. JÓZEF WÓJCIKIEWICZ

1. **Prof. dr hab. Mirosław Owoc**
Czwarty wymiar kreski
The fourth dimension of a line
Die vierte Dimension eines Strichs
2. **Mgr Aurelia Kotarba-Pawłowicz, Mgr Magdalena Pająk**
Podobieństwa w podpisach osób noszących to samo nazwisko
Similarities in signatures of people of the same surname
Ähnlichkeiten der Unterschriften von Personen, die denselben Namen führen
3. **Prof. dr hab. Piotr Girdwoyń**
Badania porównawcze pisma w prawie szwajcarskim
Handwriting comparative examination in Swiss law
Schriftvergleichung im schweizerischen Recht
4. **Prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski, Prof. dr hab. Piotr Girdwoyń**
Prosta metoda nabycia spadku
A simple method of acquiring an inheritance
Die einfache Methode des Erbschaftserwerbs
5. **Dr Monika Całkiewicz**
Maskowanie pisma ręcznego – rutyna czy wyzwanie?
Masking handwriting – a routine or a challenge?
Maskieren der Handschrift – Routine oder Herausforderung
6. **Dr Renata Ryngiewicz**
Studium badania własnoręcznego (holograficznego) testamentu
A study of examination of a personally written (holographic) will
Untersuchungsstudium eines eigenhändigen (holographischen) Testaments

- 7. Doc. Dr Grigorij Szumak**
Główne kierunki rozwoju kryminalistyki na Białorusi na współczesnym etapie
Main directions of the present-day development of forensic science in Belarus
Hauptrichtungen der gegenwärtigen Kriminalistikentwicklung in Weißrussland
- 8. Mgr Kamila Nowicka-Kiliś**
Analiza sygnatur na obrazach w praktyce kryminalistycznej
Analysis of signatures on pictures in forensic practice
Analyse von Signaturen auf Bildern in der kriminalistischen Praxis
- 9. Mgr Andrzej Łuszczuk, Mgr Krystyna Łuszczuk**
Powtarzalność „a rebours” i „lustrzana” nowymi cechami pisma
”A rebours” and “mirror” repeatability – new features of handwriting
Die „a rebours” und „Spiegel-“ Wiederholbarkeit als neue Schrifmerkmale
- 10. Dr Adam Buczek**
Metoda graficzno-porównawcza – między teorią a praktyką
A graphic-comparative method – between theory and practice
Die graphisch – vergleichende Methode – zwischen Theorie und Praxis
- 11. Mgr Kacper Gradoń**
Analiza treści pisma na przykładzie listów autorstwa wielokrotnych zabójców
The analysis of the contents of handwriting as exemplified by letters written by multiple murderers
Analyse des Schriftinhalts am Beispiel von Briefen der Wiederholungsmörder

Dyskusja * Discussion *** Diskussion**

DZIEŃ DRUGI – CZWARTEK, 19 CZERWCA
DAY 2 – THURSDAY, JUNE 19
2. TAG – DONNERSTAG, 19. JUNI

9.00 – 13.00 Część I * Part 1 * Teil I

PROWADZĄCY * CHAIRMAN * VORSITZENDER:

PROF. DR HAB. TADEUSZ TOMASZEWSKI

1. Prof. dr hab. Zygfryd Siwik

Dokument elektroniczny – legislacyjne problemy polskiego systemu prawa karnego na tle standardów wspólnotowych

An electronic document – legislative problems of the Polish system of penal law as compared with the EU standards

Elektronisches Dokument – Gesetzgebungsprobleme des polnischen Strafrechtssystems und die gemeinschaftsrechtliche Standards

2. Mgr Igor Kordas

Kryminalistyczne aspekty pism anonimowych w świetle wybranych dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej

Forensic aspects of anonymous documents in view of selected documents from the Institute of National Remembrance

Kriminalistische Aspekte von anonymen Schriften im Lichte der ausgewählten Dokumente des Nationalen Gedenkinstituts

3. Prof. dr hab. Adam Taracha

Instytucja specjalisty w polskim procesie karnym. Zagadnienia prawno-dowodowe

An institution of specialist in Polish legal proceedings. Legal and evidential issues

Das Institut eines Spezialisten im polnischen Strafprozess. Rechtliche Beweisfragen

4. **Dr Jarosław Moszczyński, Mgr Joanna Piotrowska**
Odmiany minuskuł oraz częstości ich występowania w rękopisach. Badania pilotażowe
Variants of miniscules and the frequency of their occurrence in manuscripts. A pilot study
Die Arten von Minuskeln und die Häufigkeit deren Vorkommens in der Handschrift. Eine Pilotuntersuchung

5. **Mgr Aneta Krawczyńska**
Podobieństwa i różnice występujące w podpisach małżonków wykonujących ten sam zawód
Similarities and differences in signatures of spouses working in the same profession
Ähnlichkeiten und Unterschiede der Unterschriften von Eheleuten, die denselben Beruf ausüben

6. **Dr Ewa Gajdzik-Stępniań, Prof. dr hab. Antoni Feluś**
Struktura graficzna i językowa afatyków
Graphic and linguistic structure of the aphasic
Graphische und sprachliche Struktur von Aphantikern

7. **Prof. dr hab. Halina Widła, Prof. dr hab. Tadeusz Widła**
Sygnatury jako zjawiska językowe
Signatures as linguistic phenomena
Signaturen als sprachliche Erscheinungen

8. **Doc. dr Aleksander Guczok**
Analiza kryminalistyczna kopii dokumentów zawartych w materiałach sprawy karnej
Forensic analysis of copies of documents from the files of criminal cases
Kriminalistische Analyse von Dokumentenkopien im Material eines Strafverfahrens

9. Dr Jolanta Grębowiec-Baffoni

Ofiary ofiar. Ekspresje graficzne mechanizmów regulujących dynamiki psychosocjalne

Graphic expressions of mechanisms regulating psychosocial dynamics

Opfer von Opfern. Graphische Mechanismen, die die psychosoziale Dynamik regeln

10. Prof. dr hab. Anna Koziczak

Oznaki emocji w testamencie a jego autentyczność

Manifestations of emotions in a will and its authenticity

Zeichen von Emotionen in einem Testament und dessen Authentizität

11. Mgr Agata Mączko

Podpisy analfabetów

Signatures of the illiterate

Unterschriften von Analphabeten

12. Mgr Magdalena Knak

Zakres odchyień osobniczych w piśmie kreślonym ręką i ustami – ujęcie kazuistyczne

Extent of individual deviations in writing made by hand and with a mouth – a case study approach

Der Bereich von Individualabweichungen in der mit der Hand und mit dem Mund gezeichneten Schrift - ein Fallstudium

13. Mgr Sebastian Krawczyński

Nietypowy sposób trzymania narzędzia pisarskiego jako zamierzona deformacja pisma ręcznego

Untypical manner of holding a writing implement as an intentional deformation of handwriting

Die untypische Weise der Haltung des Schreibwerkzeugs als vorsätzliche Deformation der Handschrift

Dyskusja * Discussion *** Diskussion**

DZIEŃ TRZECI - PIĄTEK, 20 CZERWCA
DAY 3 – FRIDAY, JUNE 20
3.TAG –FREITAG, 20. JUNI

9.00 – 13.00 – Część I * Part 1 * Teil I

PROWADZĄCY * CHAIRMAN * VORSITZENDER:

PROF. DR HAB. ANTONI FELUŚ

1. Prof. dr hab. Horst Howorka

Badania porównawcze elektronicznie sporządzonych i zapisanych podpisów

Comparative examination of electronically made and electronically recorded signatures

Zur Vergleichsuntersuchung elektronisch eifester und gespeicherter Unterschriften

2. Doc. dr Grzegorz Rusek, Dr Rafał Cieśla

Nowy dokument na starym papierze

A new document on old paper

Ein neues Dokument auf altem Papier

3. Dr Nikolas Kalantzis

Wpływ papieru na widma Ramana tuszów. Doniesienie wstępne

Paper interference on Ink Raman spectra at 685 nm. A preliminary report.

Der Einfluss des Papiers auf Raman-Spektrum der Tuschen. Ein Einführungsbericht.

4. Mgr Mariusz Mrzygłód, Dr inż. Roman Ptak,

Dr inż. Jacek Reiner, Doc. dr Grzegorz Rusek

Wybrane metody aktywizacji i obrazowania problemów krzyżujących się linii

Selected methods of activating and imaging problems of crossing lines

Die ausgewählten Probleme der Methode der Aktivierung und Darstellung der Probleme der sich kreuzenden Linien

5. Mgr inż. Janusz Grzegory

Możliwość opiniowania o autentyczności podpisu na podstawie kopii technicznej

A possibility of determining authenticity of a signature on the basis of a technical copy

Die Begutachtungsmöglichkeit über die Authentizität einer Unterschrift anhand einer technischen Kopie

6. Prof. dr hab. Tadeusz Widła, Dr Beata Zawisza

Wykorzystanie spektroskopii ramanowskiej w badaniach krzyżujących się linii

Use of Raman spectroscopy in examination of crossing lines

Die Ausnutzung der Raman-Spektroskopie in der Untersuchung von sich kreuzenden Linien

7. Dr Marisa Aloia

E-Link, ekspertyza elektronicznego tuszu

E-Link, expert examination of electronic ink

E-Link, elektronische Expertise der Tusche

8. Dr Michał Gramatyka

Komputerowa analiza grafizmu

Computer-assisted analysis of graphism

Computeranalyse eines Graphismus

9. Mgr Krzysztof Samulak

Tajemnica kolorowych drukarek laserowych

The mystery of colour laser printers

Das Geheimnis von Laserfarbdrucker

10. Dr Arkadiusz Liber

Ekspertyza dokumentów elektronicznych z ukrytą informacją

Expert examination of electronic documents with hidden information

Analyse von elektronischen Dokumenten mit einer verdeckten Information

Dyskusja * Discussion *** Diskussion**

13.00 – 14.00 – Przerwa * Break *** Pause**

14.00 – 17.30 – Część II * Part 2 * Teil II

PROWADZĄCY * CHAIRMAN * VORSITZENDER:

PROF. DR HAB. ADAM TARACHA

- 1. Mgr Anna Konopacka, Prof. dr hab. Tadeusz Widła**
Obraz pisma osób dotkniętych guzem mózgu
Image of handwriting by persons suffering from brain tumour
Das Schriftbild von Personen mit Gehirntumor
- 2. Dr hab. Barbara Gawda, Prof. dr hab. Małgorzata Szepietowska**
*Czy istnieje możliwość wnioskowania o osobowości antyspo-
łecznej na bazie grafizmu?*
Is it possible to infer antisocial personality on the basis of graphism?
Ist die Schlussfolgerung über asoziale Persönlichkeit aufgrund ei-
nes Graphismus möglich?
- 3. Dr Elżbieta Żywucka-Kozłowska, Mgr Marek Bronicki**
Pismo osób chorych na schizofrenię
Handwriting of people suffering from schizophrenia Schrift von
Schizophrenen
- 4. Mgr Robert Nazdrowicz**
*Próba określenia cech charakterystycznych pisma osób z zespo-
łem ADHD*
An attempt at determining characterisitic features of handwriting of
people with the ADHD syndrome
Versuch der Bezeichnung von charakteristischen Merkmalen der
Schrift von Personen, die unter ADHS leiden
- 5. Dr Magdalena Białas, Prof. dr hab. Tadeusz Widła**
Obraz pisma osób dotkniętych chorobą Alzheimera
Image of handwriting of people suffering from Alzheimer's disease
Das Schriftbild von Alzheimerkranken

- 6. Dr Marek Leśniak, Mgr Piotr Wachowicz**
Poziom rozwoju umysłowego a poziom grafizmu pisma
Level of intellectual potential and the level of handwriting graphism
Das Niveau der Geistesentwicklung und das Niveau des Schriftgraphismus
- 7. Mgr Andrzej Łuszczuk, Mgr Krystyna Łuszczuk**
Wpływ toksyn na centralny układ nerwowy i pismo ręczne – studium przypadku
Effect of toxins on the central nervous system and handwriting – a case study
Der Einfluss von Toxinen auf den zentralen Nervensystem und die Handschrift – Fallstudium
- 8. Dr Szymon Matuszewski, Mgr Jowita Maciaszek**
Naturalna zmienność długości członów podpisów
Natural changeability of the length of elements of signatures
Die natürliche Änderung der Länge von Unterschriftsteilen
- 9. Mgr Andrzej Łuszczuk, Mgr Krystyna Łuszczuk**
Grafotyp – komputerowy program analizy strukturalnych parametrów pisma
Graphotype – a computer programme analysing structural parameters of handwriting
Graphotyp - Computerprogramm zur Analyse von strukturellen Schriftparametern

Dyskusja * Discussion *** Diskussion**

Szanowni Państwo

Organizatorzy Sympozjum zapewniają referentom do dyspozycji komputer PC z systemem Microsoft Windows oraz programem do prezentacji Power Point. **Ponadto informujemy, że:**

Sympozjum towarzyszyć będzie wystawa książek polsko- i angielskojęzycznych poświęconych problematyce dyscyplin z zakresu nauk sądowych i prawa dowodowego prezentowana przez firmę International Publishing Service.

W czasie trwania Sympozjum warszawska firma PRECOPTIC oraz angielska firma FOSTER and FREEMAN demonstrować będą najnowocześniejszą aparaturę przeznaczoną do badań dokumentów.

18 czerwca o godz. 18.00 organizatorzy zapraszają na spotkanie towarzyskie do Klubu Uniwersyteckiego (Budynek Główny Uniwersytetu Wrocławskiego, parter, pl. Uniwersytecki 1).

19 czerwca dla Uczestników Sympozjum przewidziano wyjazd do Zamku Piastów Śląskich w Brzegu Opolskim (określanego również jako „Śląski Wawel”). **W programie m.in.:**

- zwiedzanie zamku wraz z przewodnikiem,
- uroczysta kolacja,
- koncert zespołu BURAKY (program muzyczny będzie obejmował m.in. tradycyjne pieśni polskie, jak również łemkowskie, bałkańskie, cygańskie - opracowane w nowoczesnych i żywiolowych aranżacjach, a także własne kompozycje zespołu inspirowane muzyką ludową).

Wyjazd do zamku: godz. 14.30

Autokary będą oczekiwały naprzeciwko Gmachu Głównego Uniwersytetu Wrocławskiego po drugiej stronie Odry, przy dawnym klubie „Bar - Między Mostami”; przejście przez Bramę Grodzką na Most Uniwersytecki, a następnie pierwsza ulica w lewo.

Koszt uczestnictwa wynosi 130 zł. Wpłaty należy dokonać najpóźniej do 18 czerwca (środa) w sekretariacie Sympozjum.

*** Uprzejmie prosimy o okazanie przy rejestracji dowodu wpłaty za uczestnictwo w sympozjum.**

Ladies and Gentlemen

The Organisers of the Symposium would like to inform you that the following equipment is available: PC computer with Microsoft Windows and the Power Point.

We would also like to inform that:

The Symposium is accompanied by an exhibition of books in Polish and English devoted to the issue of judicial sciences and law on evidence presented by International Publishing Service.

Warsaw-based company PRECOPTIC and FOSTER & FREEMAN from the UK will present the latest equipment for document examination

On 18 June at 6:00 p.m. the Organisers invite for a social get-together to the University Club (pl. Uniwersytecki 1, ground floor).

On 19 June the Organisers invite for a trip to the Castle of Silesian Piasts in Brzeg Opolski (also known as “Silesian Wawel”).

The trip includes (among others):

- a guided tour of the castle,
- dinner,
- a concert of the BURAKY with traditional Polish and world songs in modern arrangement and the band’s own songs inspired by folk music.

The coaches will depart at. 2.30 p.m. (19 June)

The coaches will depart from the „Bar – Między Mostami – Between Bridges“ on the other side of the Odra river – access through Brama Grodzka – the City Gate, over Most Uniwersytecki – the University Bridge and then the first street on the left.

The fee of 130 PLN should be paid at the Symposium Secretary’s Office by 18 June (Wednesday) at the latest.

*** Please present the proof of payment of the conference fee at registration.**

Sehr geehrte Damen und Herren,

Die Organisatoren stellen den Referenten einen PC Computer (Microsoft Windows und Power Point) zur Verfügung.

Darüber hinaus teilen wir Ihnen folgendes mit:

Während des Symposiums findet eine Ausstellung von Büchern (in polnischer und englischer Sprache), die den Problemen der forensischen Wissenschaften und des Beweisrechtes gewidmet sind, statt. Die Ausstellung wird von der Firma International Publishing Service organisiert.

Während des Symposiums wird die neueste Apparatur zur Dokumentenuntersuchung durch die Firma PRECOPTIC aus Warschau und durch die englische Firma FOSTER and FREEMAN vorgestellt

Am 18. Juni um 18. Uhr laden die Organisatoren zu einem Zusammentreffen im Universitätsclub (Pl. Uniwersytecki 1, Universitätsgebäude, Erdgeschoß) ein.

Am 19. Juni wird für die Teilnehmer des Symposiums ein Ausflug auf die auf der Burg der Piasten von Schlesien in Brzeg Opolski (bezeichnet auch als „Wawel von Schlesien“) geplant.

Im Programm u.a.:

- Besichtigung des Schlosses,
- Feierliches Abendessen,
- Konzert von der Gruppe BURAKY (traditionelle polnische Lieder und viel mehr – Lieder bearbeitet in modernen und spontanen Einrichtungen, sowie eigene von der Volksmusik inspirierte Kompositionen der Gruppe)

Abfahrt: 14.30

Der Bus wartet an dem ehemaligen „Bar – Między Mostami“, – „Bar zwischen den Brücken“ gegenüber dem Hauptgebäude der Universität; Durchgang durch Brama Grodzka – Stadttor im Hauptgebäude der Universität, auf der Universitätsbrücke, erste Straße links).

Die Kosten des Ausflugs betragen 130 PLN. Den Betrag sollen Sie spätestens am 18. Juni (Mittwoch) im Symposiumsbüro einzahlen.

*** Wir bitten Sie, bei der Anmeldung den Einzahlungsnachweis für die Teilnahme am Symposium vorzulegen.**

„ŚLĄSKI WAWEL” - MUZEUM PIASTÓW ŚLĄSKICH W BRZEGU

